

גליון אל"ה הדברים

דברי תורה של המגיד מישרים החסיד שבכהונה
הגה"ח ר' ארי' ליבוש הכהן וויינפעלד ז"ל

פרשת בהעלותך

שנה ב' גליון ס"ב

כולל בתוכו

ארשת שפתים

פניני המגיד

ארי' שואג

גדולת ד'

מאמרים ומכתבים

דרושת ארי'

ארשת
שפתים | קונטרס שנקב שמו לתפארת,
מעובדות וענינים למזכרת
למען יעמדו למשמרת

טעם הקפדת רבינו הק' בעל דברי חיים זי"ע
שלא יהיה מסילות הברזל בעירו

ידוע ומפורסם בלשון חסידים, שהרה"ק בעל הדברי חיים מצאנץ זצללה"ה זי"ע, הי' מקפיד מאד כל ימי חייו, שלא יסע מסילת הברזל דרך עיר צאנץ יע"א, ופעם אחד תפש בזקנו ואמר בלשונו הק' "ווי לאנג די ווייסע בארד וועט נאך זיין דא, וועט קיין באהן אין צאנץ נישט זיין", וכן הוה שהתחילו כמה פעמים, לבנות ולא עלתה בידם, כי תיכף נפרסה בנינם.

ושמעתי מהגה"צ ממאזשוי (שליט"א) זצ"ל, שפעם אחד ישב במסיבה אחת עם רבינו (שליט"א) זי"ע, והי' שם עוד כמה אנשים ואמצע המדובר הזכירו גם את זאת, ושאל אחד לרבינו סיבת ההקפדה, וענה לו ואמר שטעם ההקפדה היה, "כדי שלא יהי' כ"כ בניקל לבוא לצאנץ" ע"כ, וכוונת אלו הדברים מובנים קצת, דמימי קדם הי' באמת א' מעיקרי נסיעת הצדיקים, הי' ההכנה דרבה שהי' עושין לזה זמן רב, מקודם בין פשוטי העם ובין בעלי מדרגה, ועד שבאו אל פתח אוהל הצדיק, כבר הי' מנוקים מכל חטא ופשע, ומדובקים באמת ביראת צדיק המושל, וע"י גודל ההכנות זכו להערה גדולה, מזיו אור פני צדיק, וידוע מספה"ק דבכל מצוה דכל מה שיכין א"ע להמצוה יותר, יזכה שתשרה עליו קדושת המצוה ביותר, וכ"כ כאן.

משא"כ בדורותינו אלה יושבין חסידים במסילת הברזל, או אפ' בטעקסי, ובעבור כרבע שעה, כבר הם בתוך הד"א של הצדיק, ובוודאי אנשים כאלו אינם מקבלים רושם חזק ואמיץ לעדי עד.

ואני שמעתי טעם אחר לדבר (מפי חסידים נאמנים מגזע צאנץ), כי בצאנץ הי' כמה מאות בעלי עגלות עניים, שזהו הי' פרנסתם כשהובילו החסידים לביתם, וגם לרבות שהביאו אתם, ע"כ בגודל צדקתו חשש ע"ז שלא יקפח פרנסתם, ע"ז הקפיד מאוד שלא יהי' באהן בצאנץ, והוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד, וזכותו הג' יגן עלינו לישועה בב"א.

(קונטרס ארשת שפתים רשימות שנת תשכ"ז - תשל"ז אות ו')

פניני המגיד

מאמרים ודברים יקרים, מתוך דרשותיו נאמרים, שרשם לעצמו במשך השנים

לבאר הקשר בין נתינת ארץ ישראל לזה שכבר נשלם הזמן

ויאמר אל נא תעזוב אותנו כי על כן ידעת חנותינו במדבר (שם י, לא)

איתא במדרש ילקוט (רמז תשכ"ו), אמר רבי יהודה אמר לו אתה שראית חן שניתן לאבותינו במצרים שנאמר וה' נתן את חן העם וגו' אל נא תעזוב אותנו וצ"ב.

ויל' דיתרו חשש על מתנת הארץ דשמה לא יהיה זכותם מספיק, וכל זה אם א"י אינה מוחזקת ירושה מאבותינו, משא"כ אם א"י ירושה לנו מאבותינו, אז בכל ענין ואופן יהיה שלהם, והנה ידוע מה שאמר דרכוש מצרים, אין זוכין בה רק אם כבר נשלם הזמן, והנה כתב בעיר דוד (אות רצ"ב) דאם א"י מוחזקת אז יצאו ישראל בזמנם ממצרים, כי חלק השני מן השטר חוב מגיע על עשו לפירוץ בגלות מצרים, ולא יכול לשמט את עצמו באומרו, איני נותן ואיני נוטל שהרי אם א"י מוחזקת הוא, הו"ל מטי לידיה ובמטי לידיה, כבר לא יכול לומר איני נותן ואיני נוטל ומגיע הזמן לצאת, והנה ממה שהקב"ה נתן חן העם וגו' מוכח דכבר נשלם הזמן, ואם כן על כרחך דא"י מוחזקת, וא"כ בודאי יבואו לארץ בכל אופן וע"כ אל נא תעזוב אותנו.

חילוק בין דבר שמגיע ע"י מזל או שניתנה מהש"ת

והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' לנו והטבנו לך (שם י לב)

ויל' דהנה יש דברים הבא ע"י המזל, ודרך כלל בזה לא יורגש האדם ליתנה לאחרים, אבל מה שניתן מה' ניתנה בעין טובה, שהאדם ג"כ יוכל ליתן ממנו לאחרים, וזהו סימן שניתנה מה', והנה א"י ערכו מלחמה ויש מקום ליתרו לומר למה תתנו לי ממנו אחרי אשר טרחתם במלחמה וירע בעיניכם ליתנה לי, ע"כ אמר לו משרע"ה, שבאמת היה הכל מאת ה', ורק לפנים היה המלחמה, וא"כ כיון שהטוב ההוא אשר ייטיב ה' לנו ושפיר והטבנו לך ג"כ.

משה רבינו היה בבחינת פה אל פה אדבר

ותדבר מרים וגו' הלא גם בנו דבר (שם יב, ב')

ובאמת אינו דומה דהוסיף עליהם משה שנתנבא גם בזה ושכינה היה מדברת מתוך גרונו של משה, וא"כ מדוע אמרתם גם בנו דבר דהלא אינו דומה, שנית מדוע דברתם בו שפירש מאשה הלא זה תלוי בזה, ואבאר דהנה ידוע מ"ש בס' שמע שלמה פרשה זו הפ' מדוע לא יראתם לדבר "בעבדי" הובא בילקוט האורים וא"כ אתם נביאים רק בחלום וחזיון הלילה, שזהו בחינת של אספקלריא שאינה מאירה, דהיינו בחינת כ"ה משא"כ משה רבינו ע"ה, פא"פ אדבר בו בחינת שכינה מדברת מתוך גרונו, וזהו בכל עת שירצה בחינת "עבד" וא"כ שפיר צריך להיות מוכן בכל עת, וז"ש לא כן "עבדי" משה בכל ביתי נאמן, הוא בכל עת בחי' "עבד", וא"כ זהו בחי' פה אל פה, שכינה מדברת וא"כ מדוע אמרתם גם בנו דבר.

חילוק בין דבר הנפעל ע"י תפילה להנפעל רק ע"י דיבור

ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה (שם יג)

ופרש"י ז"ל, לאמר מה תלמוד לומר, אמר לו השיבני אם אתה מרפא אותה, אם לאו, ועיין בס' פנינים יקרים בשם ס' סייעתא דשמאי, מ"ש בנועמו ודפח"ח.

ולפענ"ד יש לומר עפ"י דרכו בסגנון אחר קצת, עפ"י מ"ש הבני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ח' אות טז) משמא דהרה"ק רבי יעקב יצחק זצוקללה"ה החוזה מלובלין ז"ע, וז"ל דלפעמים נענה האדם אפילו שלא על ידי תפלה רק על ידי דיבור בעלמא שאומר יהא כך וכך, ובאם הוא עת רצון מתקיים דיבורו, אבל חילוק הוא בין דבר המתפעל על ידי תפלה ובין דבר המתפעל על ידי דיבור, שהדבר המתפעל רק על ידי דיבור אין האדם בטוח שיהיה להדבר הנפעל כח הקיום, מה שאין כן בדבר המתפעל על ידי תפלה יש להנפעל כח הקיום, עכ"ל.

והיינו בהתפלל האדם לפקידת עקרה, הנה אם נענה בתפילתו ונתעברה העקרה, אזי לבטח יהיה הזרע ההוא של קיימא, משא"כ כשנפעל הדבר ע"י דיבור בעלמא, אינו בטוח כ"כ לכח הקיום.

ובזה נ"ל מאמרם ז"ל בברכות (פ"ה מ"ה) אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וכו', והיינו כשהיה 'מתפלל' דייקא, שכיון שנענה בתפילה היה יודע לבטח שזה חי, היינו שיהיה דבר המתקיים, אמנם בדיבור בלי תפילה אין הבטחה בדרך קיום.

והנה כתב רש"י ז"ל שמשנה רבינו לא האריך כאן בתפילה, כדי שלא יאמרו בשביל אחותו הוא מרבה בתפילה, ויש לומר הרמז שלא פעל רפואתה ע"י תפילה, וכיון שכך שוב לא ידע אם יהיה קיום לרפואתה של מרים או לאו, ע"כ ביקש מה' אמר לו השיבני אם אתה מרפא אותה, כלומר אם יהיה קיום להרפואה אם לאו.

כשהרפואה מאת ה' בעצמו הרי היא בטוחה לעולמי עד

א"י, ע"ד הנ"ל בסגנון אחר קצת, עפ"י מה שכתב הבני יששכר (מאמר חודש תמוז אב מאמר ה' נחמה א' סוף אות ג') וז"ל, מה שהקשו בזוהר (ז"ר בלק סז ע"א) בפסוק (ירמיה יז, יד) רפאני ה' וארפא, למה ליה למימר וארפא, ותירץ, דהנה כשהש"י שולח רפואה ע"י שלוחו והמלאך הממונה דהיינו רפאל וחילותיו, אין הרפואה הזאת בטוחה לעולמי עד, מה שאין כן הרפואה שהיא מאת ה' יתברך בעצמו היא רפואה בטוחה לעולמי עד, וז"ש רפאני ה' וארפא, עכ"ל.

ולפי"ז יש לומר, דמשה רבינו ע"ה רצה לפעול בתפילתו שתהא רפואתה של מרים על ידי הש"ת בעצמו, ותהיה רפואתה בטוחה לעולמי עד, אלא שלא היה יכול להאריך בתפילה שלא יאמרו וכו', וא"כ חשש שמא לא תהיה הרפואה לעולמי עד, לזה אמר להקב"ה לאמר, השיבני אם אתה כלומר אתה בעצמך מרפא אותה, ולא על ידי שליח, שאז יהיה לה רפואה קיימת לעולמי עד, והבן.

המשך מאמר 'גדולת ד' מעמוד ג' והנה איתא בתוס' מסכת ראש השנה (דף י"ז ע"ב) דמדת הרחמים היא שלא בעת צרה, כי בטרם תגיע הצרה הוא מרחם שלא תבוא עד כאן עיי"ש, ואם כן יש לומר דזהו כוונת הגמרא (שבת דף ק"ד ע"א) שכן דרכן של גומלי חסדים לרוץ אחר דלים, היינו שמרחם עליהם טרם תגיע הצרה, דואג בעדו שלא יחסר כל בה אז שפיר מיחד השם הו"ה ב"ה ישר שהוא רחמים, והיינו ונתן לך רחמים שהוא ירוץ אחר דלים טרם תגיע להם הצרה ויצרכו לפשוט יד אלא הוא הקדים טרם פשט העני את ידו אם כן עשה השם ישר שהוא רחמים, וזה שאמר כי צדיק ה' צדקות אהב שמכל הצדקות אוהב ביותר אם ישר יחזו פנימו אם יכולים לקרות השם ישר אז גורם רחמים וזה אוהב יותר מכל שאר הצדקות אם הצריך העני לפשוט ידו מקודם ואם כן נעשה ח"ו השם מהופך שהוא דין.

אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף (שם יב, ז')

ע"י במדרש תחילת פרשת אמור ותחילת פרשת חקת שהתפלל דוד המלך ע"ה על הבנים אתה ה' תשמרם עיי"ש, ולפי זה יש להמשיך עם הנ"ל אמרות ה' אמרות טהורות הוא רק כשיש כסף צרוף מזוקק דהיינו שלא יבוא ממקורות לא טוב כמו שכתב רבינו כמה פעמים ואף על פי כן צריך סייעתא דשמאי ותפילה שאתה ה' תשמרם וגו'.

חלקים מדרשה בחנוכת הבית של "המקוה טהרה" בקרית יואל

שנת תשנ"ו לפ"ק

אין די משנה סוף מסכת יומא. אמר רבי עקיבא אשרכים ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם. על כן מיט די ווערטער טוען מיר מיט גרויס עקסטרעם מקיים זיין די הייליגע ווערטער פון נעים זמירות ישראל, נודה את ה' מאוד בפינו ובתוך רבים נהללנו אז נאך אזויפיעל יאהרען פין אתערותא דלתתא. משקיע געוועהן תפיסת ידי אדם לאין שיעור וערך, אז ס'זאל זיין הן א מקוה הן א מעין, מיט אלע חומרות אין הידורים הן בכמות והן באיכות. איז געקומען א סייעתא בידי שמים, אז אלעס זאל נגמר ווערען מיט א טהרה גמורה ממרום, ווי עס פאסט אלץ מוסטער, פאר א תל תלפיות שכל פינות פונים אלי'.

זה היום עשה ה' נגילה ושמחה בו, ס'איז א שמחה פאר'ן כלל ישראל, בכלל, ובפרט פאר די ראשי קהלתנו ותושבי קריתנו דערמיט ווילען מיר טאקע באגריפען אלע אנווענדען הקרובים, והרחוקים וואס קומען גאר פון שטאט מיט א ברוכים הבאים בשם ה', ווי געזאגט אז מקוה ישראל אז יודען מאכען אן אתערותא דלתתא און בויען א מקוה ה' ווערט נתעורר אן איתערותא דלעילא פינעם מדת הרחמים ב'ה אז מושיע בעת צרה יעדער קען געהאלפען ווערען זאל טאקע זיין ברכונם מבית ה' יעדער זאל ניצל ווערען מכל צרה וצוקה.

אבער מורי ורבותי! דער גרעסטער בעל שמחה היינט נאכט, איז אונזער באליבטער גאון וצדיק כבוד, הרב אב"ד ור"ם דקהלתנו, וואס טראץ זיינע רעגעלמעסיגע רבנישע פארפליכטונגען, פון פארלערנען די שיעורי המתבטא תמידין כסדר, און זאגען די די באוויסטע גייסטריכע דרשות פון מוסר און חיוזק פארן ציבור, און אויסהערען די פארווייטאגדיגע נשמות, וואס זענען משכימים לפתחו בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, סכסוכים אין די ת"ת, אדער פראבלעמען פון אלמנות און יתומים, האט ער זיך אריינגעווארפען מיט'ען פילען ברען פון די נשמה, און פארווירקליכען דעם בוי און גמר פון די מקוה

כסדר געוועהן און בארירונג אין נאנטען קאנטאקט. מיט אונזער וועלט בארימטען דיין שליט"א, איבערצוגיין אלע חלקי הלכה בכל פרטי ודיקדוקי, כסדר געוועהן אין דירעקטע פארבינונג מיט די חשובע עסקנים, וואס זענען געקומען נאך התייעצות, אין טעכנישע פראבלעמען וואס קען האבען א עווענטועלע שייכות מיט דער הלכה.

ועל כולם וואס ער האט מכתת רגליו געוועהן, סיי דאהי סיי אין שטאט, ווי אויך אין אויסלאנד אין אנגעקלאפט על פתחי נדיבים צווישען אנ"ש, וואס זענען סרים למשמעתו, יעדער ווייסט ווי שווער ס'איז ארויס צונעמען א נדבה פון א בעה"ב, נתקשה משה במחצית השקל, אין כ"ש נאך אזוי פיל טויזענטערס אין נאך דערצו פאר א מקוה, דאס איז פארבינדען מיט א סך עגמות נפש אין ביזנות.

איך האב אמאהל געהערט פון רביה"ק ז"ע, בשם אביו הקדו"ט זצ"ל, וואס ער האט געזאגט א גלייך ווערטעל, פארוואס פארצייענעס אז מ'איז געגאנגען אין די דערפער האט מען געזעהן שולען, אבער נישט מקוואות, האט ער געזאגט פאר א שוהל באצאלט שוין דער אויבען אהן, אבער אין א מקוה איז נישטא קיין אויבען אהן, איז שווער צו טרעפען ווער ס'ווייל באצאלען - אין מיט דעם אלעס האט דער רב שליט"א, נאך אלע יגיעות געשאפען רוב מנין ורוב בנין - ס'וואלט געקענט זיין געמאהל אז נאך אזויפיעל שווערע מיה זאל ח'ו קומען די אן התרשלות, זאגענדיג אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב ניין! ס'איז געוועהן קרוב אלץ הדבר "מאוד", אפי' ס'איז געוועהן פארבונדען מיט אסאך געלט, פינדעסטוועגען ווייל ס'איז געוועהן בפ"ך ובלבד לעשותו, איז עס ביי איהם געגעהן קרוב יום ה' ווי ישעי' הנביא האט געזאגט.

איז געבליבען א תפילה און א ברכה וואס מ'האט געווינטשען, פאר דוד המלך ע"ה אין קאפיטל מ"ה תחת אבותיך יהיו בניך תשיתמו לשדים בכל הארץ, איז דאך שווער איינס פארוואס שטייט נישט תחתך יהיו בניך, צווייטענס ס'וואלט געדארפט שטיין תשיתמו "למלכים", נישט נאר "שרים" זאגט דער כותב אין עין יעקב אין מסכת ב"ב (דף ק"ג) און דעסטגלייכען שטייט אין דרשות חתם סופר (ח"ב דף שצ"ז) אז דוד המלך ע"ה האט דאך געהאט גרויסע אבות, זיין פאטער ישי זאגט דו גמרא אין מסכת ברכות (דף נ"ח ע"א) אז ער איז נכנס באוכלסים, ודרש באוכלסים דאס מיינט אז ס'רבו א זענען געקומען הערען זיין תורה אין חכמה, דאס זעלבע זיין זוהן שלמה המלך ע"ה, אז מען געקומען פון די גאנצע וועלט הערען זיין חכמה, ישי איז געוועהן פון די 4 וואס זענען מתו בעטיו של נחש, דאס זעלבע כלאב בן דוד כמבואר בסוף פ"ק דמסכת ב"ב.

קומט אויס אז דוד המלך ע"ה האט געזעהן בחייו קינדער, וואס זענען ממולא בכ"ט, אין געווען נאך בדרך אבותיו האט מען געבענטשט דוד המלך תחת אבותיך יהיו בניך, דייענע קינדער זאלען זיין געבענטשט אין אפנעמען חלקים פון דייענע אבות, אבער נישט דיין חלק ווייל די דוד המלך זאלסט מאריך ימים זיין אל מלך ישראל אין די קינדער זאלען נישט ווערען קיין מלכים, נאר תשיתמו "לשרים" בכל הארץ זאלסט זיי שטעלען בלויז אלץ "שרים" בכל הארץ, וואס העלפען צי פאר'ן מלך פירען דאס לאנד, דאס זעלבע איז ימים על ימי מלך תוסיף הש"ת זאל געבען לאנגע געזונטע יאהרען פאר כ"ק רבינו שליט"א, אויך ימים ושנות חיים ושלום, ער זאל געזונטערהייט צי זעהן ווי אזוי תחת אבותיך יהיו בניך, ווי די קינדער זענען ממלא חלקי רבנות, פונקט ווי די אבות אבער פונדעסטוועגען זאלען זיי זיין נאר "שרים", אינטערן רבינ'ן מלוכה ביז משיח'ס טאג אמן.

מגיני אל אלקים ישרי לב אלקים שופט צדיק ואל זועם בכל יום (תהלים ז' י"א - י"ב)

נלפע"ד על פי מה שכתב בישמח משה (פרשת פנחס אות ג) לפרש מה דאיתא במדרש בד"ן הוא שיטול שכרו על פי דאיתא דבתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין וראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף מדת הרחמים למדת הדין, נמצא דבעש"י כבר שיתף רחמים, וידוע מה שכתב בספר תורת חיים על מה דאיתא בשעה שסרקו לרבי עקיבא וכו' אמר הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה לפני, דהכוונה שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה לפי שעמם מתנהג במדת הדין שעלה במחשבתו יתברך בתחילה, וזה שאמר כך עלה "במחשבה" להתנהג במדת הדין, ואם כן בכל חטא הדין נותן כפי המחשבה כל' ח'ו, אך הש"ת ברחמיו מכניסן בדיבור ומשתתף הרחמים עמה, ואם כן בנתינת שכר לפנחס ראוי שלא יפסיד עבור הרחמים רק כפי שהי' הדין במחשבה ואם הצילם מכל', וזה שאמר בד"ן הוא שיטול שכרו שנוטל שכרו לפי הדין כמו שעלה במחשבה עיי"ש, נמצא לפי זה דהצדיק נידון לפי המחשבה ולפעמים מדקדק עמו במדת הדין הקשה, ולעומת זה נידון כפי המחשבה להטיבו גם כן כמו בפנחס שקבל שכרו לפי שעל פי המחשבה הי' חייבים כל' רח"ל, והוא הצילם, ואם כן דלפי הרחמים לא הי' מכלותם עם כל זה לא יגרע מהצדיק כפי המחשבה וכמו כן מקבל שכר טוב על המחשבה טובה שלו וכמו שסיים הישמח משה לפרש אמרם במסכת קידושין (דף ל"ט) שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ולא מחשבה רעה שהרי הי' ראוי להתנהג כפי המחשבה אם המחשבה עיקר רק שברחמיו העיקר כפי המעשה, אבל לטובה אדוכתי קאי עכד"ה ק"ש, ועל פי זה יש לפרש מגיני על "אלקים" אף ששם זה מורה על מדת הדין ח'ו, עם כל זה יתכן מזה טובה מושיע ישרי לב לדונם כפי המחשבה לקבל שכר עליו ועל זה מוסיף והולך אלקים שופט צדיק ואל זועם בכל יום והצדיק מציל את העולם ואף דלפי הרחמים לא הי' מכלה אותם מכל מקום לפי מדת הדין שעלה במחשבה הי' ראויים לעונש, והצדיק הצילם אם שלא יופסד כ"ל וזה שאמר אלקים שופט צדיק שהקב"ה מתנהג עמו במדת הדין לתת שכרו משלם כפי שהציל את העולם ממדת הדין שעלה במחשבה כי הוא זועם בכל יום ולמעשה מתנהג עם ישראל במדת הרחמים ואינו מעביר שעמו מן הכח אל הפועל ועם כל זה לא יגרע מצדיק בשביל זה.

כי צדיק ה' מדקות אהב ישר יחזו פנימו (שם יא, ז')

יש לפרש על פי מה שכתב החיד"א בספר נחל קדומים פרשת תרומה בשם רבינו הארי"ל, ז"ל, וז"ל מ"ש רבינו הארי"ל ז"ל דבמעשה הצדקה יש יחוד לשם הוי"ה ב"ה הזרוע כתמונת וי"ו, וה' אצבעות נגד ה"א, והפרוטה כעין יו"ד, וה' אצבעות העני כדמות ה"א עכ"ל, ובזה פירשו עשיר ורש נפגשו עושה כלם ידו"ד, דבין העשיר והרש נתיחד שם הוי"ה כמדובר, וכתב עוד דטוב יותר לעשות צדקה למי שעדיין לא פשט ידו דאז המטבע כעין יו"ד וה' אצבעות כעין ה"א והזרוע וי"ו ואחר כך ה' אצבעות המקבל, אם כן נרמז שם הוי"ה ביושר שהוא רחמים אך אם כבר פשט העני את ידו מקודם אם כן הוא ה"א האחרונה ואחר כך הנותן דזוע וה' אצבעות ופרוטה הם וה' ואם כן הוא השם מהופך שהוא דין עיי"ש.

חיבור שנקב שמו מפוארים,
רמזים ופנינים יקרים,
על פרקי תהלים מסודרים,

דרוש ארי

במדרש הרוצה לידע תחיית המתים מן התורה מנין, יראה והנה מרים מצורעת כשלג

ונקדים כמה הקדמות. ב' טעמים למה נענש רק מרים ולא אהרן. עי' במסכת שבת (דף צ"ז) ותדבר מרים ואהרן וגו' דאהרן לא נצטרע ויש כמה טעמים: א. דהיא פתחה תחלה בדבר עי' רש"י. ב. עי' עיון יעקב שם דכיון שיש תקנה למספרי לשה"ר עי' שיעסוק בתורה, א"כ כיון שאהרן היה עוסק בתורה, ניצול מעונש משא"כ מרים דנשים אסור בת"ת.

וכן יש ב' טעמים למה מתו נדב ואביהוא. עי' סנהדרין (דף נ"ב) דא"ל נדב לאביהו מתי ימיתו ב' זקנים הללו וכו'. ב. מפני חטא העגל דכתיב ובאהרן התאנף ה' וגו'.

וכן יש ב' טעמים למה לא נכנס משה לא"י. א. משום חטא שבירת הלוחות. ב. כדי שיתא ראשי עם ויביא את דור המדבר לא"י בעת התחיה, והנה בין חטא אהרן בעגל ובין משה בשבירת הלוחות, י"ל דאינו חטא אם עבירה לשמה הוי מצוה.

בחטא שבירת הלוחות, מצינו במדרש שהיה לשמה, (א) כדי שידונו כפנוי (ב) שחיבר נפשו עמהם ואמר אני חטא והם חטאו אם תשא חטאתם מוטב וגו', וכו' בחטא העגל, אי' במדרש (פ' צו) שאמר אהרן אם הם יבנו המזבח, א"כ אותו הסרחון יהא נתלה בהמה המוטב שיתלה בי ולא בהן.

וכיון ששני המאורים עשו עבירה לשמה ע"כ דהוא "מצוה" א"כ אאפ"ל דמתו נדב ואביהו מפני חטא העגל כיון שהיה אדרבה "מצוה" וע"כ ר"ל דנענשו מטעם דאי' (סנהדרין נב).

ועי' הקשה בספר ברכת שמואל דא"כ למה נענש "אביהו" הלא רק נדב דיבר ואמר לאביהו ותיצ"ץ שהיה לו למחות ולא מיחה ע"כ נענש כמוהו. א"כ לפי' בטעם שנענשה רק מרים ולא אהרן נסתר טעם א' הנ"ל ממאה יש ק"ו הא מה התם שלא דבר אביהו כלום רק מפני שלא מיחה נענש כמוהו א"כ מכ"ש גבי אהרן שדיבר ג"כ כמ"ש בפ' ותדבר מרים ואהרן באשה א"כ מכ"ש שהיה צריך אהרן להענש, וע"כ הטעם הוא כטעם ב' משפני שהיה "עוסק בתורה" משא"כ נשים אסורות בת"ת, וא"כ ע"כ אתי שפיר הטעם שלא נכנס משה לא"י כדי שיתא ראשי עם בעת התחיה.

ובזה יבואר המדרש הפליאה הרוצה לידע תחיית המתים מה"ת, יראה והנה "מרים" מצורעת כשלג ולא אהרן וע"כ אפ"ל כטעם א' דזה נסתר מכח נדב ואביהו, דאין לומר שמתו מטעם ב' (מפני חטא העגל) דהא עבירה לשמה "מצוה" וא"כ הטעם שלא נכנס משה לא"י אינו משום שבירת הלוחות אע"כ כדי שיתא ראשי העם וא"כ יש ראייה לתה"מ מן התורה ממה שנצטרע רק מרים ולא אהרן.

ובזה אתי שפיר המדרש כיון שראה איוב שמשו לא יכנס לא"י שתק מלהתערעם על היסורים, וצ"ב וי"ל דהנה ארמז'ל איוב ששתק נידון ביסורים וע"כ דס"ל דהיה לו למחות ולא מיחה, והנה איתא במדרש כששמע איוב ממיתת שני בני אהרן אמר אף לזאת יחרד לבי דהנה עפ"י (סנהדרין נב) ג"כ קשה למה נענש אבהו, הלא רק נדב דיבר אע"כ שהי' לו למחות ולא מיחה, וא"כ שפיר אמר אף לזאת יחרד לבי.

אבל עדיין היה קורא תגר, דמאן יימר דמתו מטעם זה, וא"כ מה לו ליסורים, אבל מכיון שראה שמשו לא יכנס לא"י, ועל כרחך צריך לומר שחטא, ועכצ"ל כדי שיתקיים ויתא ראשי עם בתחיה"מ, אבל לא מפני ששיבר הלוחות, דזה היה עבירה לשמה, וא"כ כמו כן א"א לומר דמתו מטעם שעשה אהרן העגל דהיה עבירה לשמה, וע"כ מתו משום שאמר נדב לאבהו וכו', וא"ת הלא אביהו לא דיבר, וא"כ למה נענש, וצ"ל שהיה לו למחות, וע"כ שפיר שתק מלהתערעם.

א"י לפרש המדרש הנ"ל כששמע איוב ממיתת שני בני אהרן וכו' דהנה בלעם שיעץ נהרג ואיוב ששתק נידון רק ביסורים ולא במיתה וי"ל דהשתוק אינו נענש בשוה עם המדבר, אבל כששמע ממיתת שני בני אהרן שאביהו נענש אף ששתק ולא מיחה כמו נדב שדיבר, וא"כ אמר אף לזאת יחרד לבי "שאהרג" כמו בלעם דעונש שניהם שוה.

מאמרים ומכתבים

מכתבים מפרי עט"ו נכתבים,
לחבריו וידידיו נאמנים,
בתורה ויר"ש מלא חפנים

שני מכתבים לכבוד המנהל רוחני של בית רחל דרב"י דסאטמאר מוהר"ר בנימין הערש בערקאוויטש וי"ל

לסדר "בנימין" זאב יטרף וגו' ולערב יחלק שלל תשל"ט לפ"ק

שוכט"ס לכבוד הרב החסיד המפואר, העומד במסירות נפש לימין כ"ק רבינו שליט"א, לנהל המערכה של חינוך הבנות, פה בארצות הברית ומצודתו פרוסה גם בשאר המדינות, ה"ה כבוד הר"ר בנימין הערש הכהן שדעתו יפה בערקאוויטש שליט"א:

אחדשה"ט כראוי וכיאות

ביטע לאזט אויסדרוקען אמת'ע געפילען פון א גוטע פריינט געבען מיין אויפריכטיגע אפשאצונג צי אייערע באלערענדע ווערק אין זאל דאס דינען פאר אייך אלץ מיין מאדאלישע שטיצע.

בלי עין הרע די קינדער אין שטוב וואקסען אונטער, מ'צט ביים שבת'דיגען טיש די מידלעך אזוי גלייך ווי די יונגלעך, כ'האב געזיכט עפעס צי ציהען די אויפמערקזאמקייט פין די קינדער, וואס זאל איך אייך זאגען כ'האב אנגעטראפען דאס קונטרס "כולל עניינים", ס'איז ממש הפלא ופלא ווי שיינ'ס איז צוזאמענגענומען אזוי פיעל מידות און הנהגות טובות באזירט אויפן טעגליען לעבען מבית ומחוץ, אין יעדער ציטאט שפיגעלט אפ אין די ווירקליכקייט, אמת'ע בילדער פון יעדע עווענטועלע פירונג אין קינדערישען לעבען, ס'איז ממש נישט צי גלויבען, ווי שטארק דאס באצויבערט די קינדער, געפינען דיג אין דעם א געוואלדיגען אינטערעס, פשוט זיי ווערען נישט מיד אויסציהערען אין זעלבספארשטענדליך, וואס פאר א געוואלדיגען רושם דאס לאזט אויף זיי איבער.

זאל אייך השי"ת געבען געזינט און הצלחה ווייטער אנצוגיין מיט די עבודת הקודש, אויפצושטעלען ערליכע יודישע דורות וואס דער רבי שליט"א זאל זיי בבריות גופא קענען פירען מיט אונז אלע אינאיינעם אקעגען משיח צדקינו בב"א

בכל הכבוד

ארי' לייבוש הכהן וויינפעלד - קרית יואל יצ"ו

בעזהשי"ת

יום שנפכל בו כי טוב לסדר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל - שנת תש"מ לפ"ק

שוכט"ס לכבוד הרה"ח כהן שדעתו יפה אשר גולת הכותרת של פעולותיו הכבירים הן הנה ההוצאות ספרים בלשון אידש המדובר בינינו שבזה זכה וזיכה את הרבים להעמיד על תילה חינוך בנות ישראל הכשרים שזהו יסוד בית ישראל ה"ה שליח נאמן עושה שליחותו של כ"ק רבינו הקדוש צללה"ה וז"ע כבוד מוהר"ר בנימין צבי הכהן בערקאוויטש שליט"א:

אחדשה"ט כראוי!

אקדמה פניו במזמור לתודה, על אשר כיבדני בתרומת ידו, אשר הונך והורם לצייר מעט מזעיר לדור אחרון בנים יולדו את תקופת רביה"ק צללה"ה, שהאיר פני המזרח כצאת השמש בגבורתו, באור תורתו וקדושתו, וכבר אתמחי גברא וקמעי, והוציא מתחת ידו דבר מתוקן, מלא תוכן של מוסר ויר"ש לתועלת החינוך, ועל כן שמחת להביא ברכה לתוך ביתי, כי עד כה לא אספתי הביתה, מכל אותן חוברי חבר, אשר בודו מלבם לפי רוחם בקרבם, זה בכה וזה בכה, כי רובם ככולם צריכין דרישות וחקירות ובדיקות מחיפוש אחר חיפוש, אם רוח חכמים נוחה הימנו, על כן אמינא לפעלא טבא, וישר חיילו וכוחו לאוריינתא, לחזק ידיים רפות וברכים כושלות בצל חכמת תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, עד נזכה במהרה, ובא לציון גואל כמאמר רז"ל בזכות נשים צדקניות נגאלו אמן.

הכ"ד נאום ידידו עוז

איר' לייבוש הכהן וויינפעלד

פה עיר הצדי"ק קרי' נאמנה קרית יואל יצ"ו